

KAPAC (43) *vb impf*

Oba a jasne.

inf kapać (4). \diamond *praes 1 sg* kapię (5) [w tym: -e (2)], kapam (5); -ę : -am *Mącz* (2 : 1), *Calep* (3 : 4); ~ -am *Calep* (3), -am (1) *Mącz*, -(a)m (1). \diamond *3 sg* kapie (9). \diamond *praet 3 sg f* kapała (1). *n* kapało (3). \diamond *3 pl subst* kapały (1). \diamond *fut 3 sg f* będzie kapała (2), będzie kapać (1); będzie kapała *FalZioł*; będzie kapała : będzie kapać *Leop* (1 : 1). *n* będzie kapało *BielKron* (2), będzie kapać (1) *FalZioł*. \diamond *3 pl subst* kapać będą (1). \diamond *con 3 sg m* by kapął (2). *n* by kapało (3). \diamond *part praes act* kapiąc (2) *Oczko*, *Calep*, kapając (1) *GórnDworz*.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

*Splywać, spadać kroplami, ciec, sączyć się; stillare BartBydg, Mącz, Calag, Cn; distillare, impluere, manare, perpluere Calep, Cn; guttare BartBydg; exstillare, liquere Mącz; depluere, destillare Calep; casitare, decidere, stillam demittere, guttatim fundere, (guttam) instillare Cn [w tym: bezpodmiotowo (16)] (43) : BartBydg 236; iefli też przed tym oznaymili wołaniem swoim/ aby ludzie przechodzący na ten czas fye wárováli/ á gdzie kápíe nie przechadzáli. *GroicPorz* mm2v; *Mącz* 112a, 195b, 415c; *Oczko* 9; *Calag* 399a; *Distillo – Kapam. nadoł kapie. Calep* 334a; *Guttatim – Kapiąc. Calep* 467a; *Stillicidinm – Miefcze gdzie kapie. Calep* 1006a, 308a, 313a, 512b, 1006a.*

kapać do czego (2): Dla niedbáłości pogniją ftrzechy domowe/ á dla ręki leniwey będzie kápáło do domn. *BielKron* 82; *Quum coenaculum perplueret alio nos contulimus, Gdy do kownáty kápáło/ yndziełmy fie przenieśli. Mącz* 307a.

kapać z czego (7): *FalZioł* III 39b, V 98; *Leop* 4.*Esdr* 5/5, *Ioel* 3/18; Boki mu wybodzyono/ áze z nich krew kápíe. *RejZwierz* 120; przeto Poetowie pífali o nim [o mieście *Rodys*]/ iż tám złoto kápáło z niebá/ gdy fie Pállás rodziła z głowy Iowifzowej. *BielKron* 26v; y nád tho iefzcze/ hántfos álbo fzkopiec/ tám tak ma być włádzóny/ aby zwyżłzého mieyfca ten ftrumyfzczek kápął *Oczko* 16.

kapać na kogo, na co (3): *SeklKat* Q3; aby się nam to nie przydało, co nieobacznemu gospodarzowi się przydawa, ktory mając sklep mocny, miąższy, dopuści nań kapać, tak, że się po kęsu rysuje, aż wszytek razem upadnie. *DiarDop* 108; Ten płácze á ow fpiewa/ drugi fie w łeb drapie/ Ten pod namiotkiem lega/ ná drugiego kápíe *BielKom* Bv; Rzepá w dole fprochniála bo kápáło ná nię. *RejWiz* 92; á ze krwie ktora ná morze kápála/ poczęła fie y vrodziła *Wenus. BielKron* 20, 44v; rymy fye chronić/ aby zaś ná płuce nie kápáło *SienLek* 92v. *Cf Fraz.*

kapać w co (2): Wezmi kota tłuřtego á odrzy gi/ wlož tak czałkiem w gęs ofkubioną, á vpiecz tak oboie póřpołu/ podftaw iakie naczyńie w czo tłuřtofc będzie kapała *FalZioł* V 112, III 39b.

kapać czym (1): nád to niebiofá iego kápác będą rofá. *BudBib Deut* 33/28.

Przysłowie: Wfzák kropiá wody kápáiąc wfstawicźnie [...] naitwárdfzy kámíen zdfzuráwi GórnDworz Bb5v.

Fraza: »krople kapią [na co]« (1): patrzyła na oblicze fyna fwégo/ tako iřz też krople krwawé na oblicze iéy iř na odzieniėj kapały. *OpecŻyw* 145v.

Zwoty: »po kropce kapać« (1): *Mano – Pokropcze kapam. Calep* 636b.

»za szyję kapać« [szyk zmienny] (5): *RejRozpr* F2v; Szkápy drżą á chłop płáczę zá lzyię mu kápie *RejWiz* 13, 72; Zá lzyięć kápie/ łóńce cię vpali/ Ten żywot/ chybá lzałony pochwali. *PudłFr* 43; *RejZwierc* 177v.

W przen (2) :

kapać na co (1): Spráwy dobre, drugiemu dobremi spráwámi Pokłáday, żeby ná nie zwierzchu nie kápáło. *CiekPotr* 22.

Zwrot : »kapać za szyję« (1): Tákże też ty gdy widzisz iáką chmurę ná iákíey biefiedzie/ á oná fie ná the nielláchetną burzę ná gniew á ná zwáde zánoši/ [...] rádšzey idź precz/ á nie dáy łobie tey plugáwey plucie kápác zá lzyię. *RejZwierc* 80.

[*Przen: O niepowodzeniach życiowych [na kogo]*: gdy świat wízyftko po woli má/ iufz tak rozumie żeby to łczęście/ było mu poczátek po śmierci dobrégo mięniá/ [...] A tym zaś/ na które tu ze wíząd kápie/ za żywota się piekło poczynáło *MurzNT* 18 (*Linde*).]

Synonimy: ciec, kropić, padać, sączyć się, ściekać.

Formacje współrdzenne: skapać, wkapać, wykapać; okapiać, wykapiać; przekapować; przekapywać; kanąć, ukanąć; kaniać.

Cf **KAPAJĄCY, KAPANIE, KAPANY, KAPIĄCY**

ZZa